Drohiczyn - pierwsza stolica województwa podlaskiego

Drohiczyn powstał we wczesnym średniowieczu na polsko-ruskim pograniczu etnicznym. Metryka najstarszego i najważniejszego niegdyś grodu na Podlasiu sięga XI wieku. Drohiczyn istniał zapewne już wcześniej, świadczą o tym liczne znaleziska na terenie miejscowego grodziska, a także znajdujące się w okolicy kurhany z VII-XI wieku. W każdym razie tutejszy gród został założony w I połowie XI wieku przez ludność ruską, na co wskazuje także jego nazwa, która wywodzi się od ruskiego imienia Drogit, czy też Drohicz. W 1181 roku powstało samodzielne księstwo drohickie.

W 1254 roku, o czym się nie pamięta, Drohiczyn był miejscem koronacji jedynego króla w dziejach Rusi – Daniela Romanowicza. Później na kilka wieków Drohiczyn stał się stolicą województwa podlaskiego, które początkowo należało do Wielkiego Księstwa Litewskiego, a od czasów Unii Lubelskiej – do Korony.

Miejskie prawo magdeburskie Drohiczyn uzyskał w 1498 roku od księcia Aleksandra Jagiellończyka, syna Kazimierza. Stolicą województwa podlaskiego stał się Drohiczyn w 1520 roku. I pozostał nim do rozbiorów.

Wiek XVI to okres największego rozkwitu miasta. Na początku XVII wieku były w Drohiczynie trzy kościoły, pięć cerkwi i cztery klasztory, w tym dwa katolickie. W mieście istniał także szpital, apteka i szkoła. Okresowi pomyślnego rozwoju położył „potop" szwedzki. W XVIII wieku odnowiono, odbudowano lub wybudowano drohiczyńskie kościoły i klasztory. Najcenniejsze zachowane do dziś zabytki mają właśnie XVIII-wieczny wystrój. Pozbawiony dawnej świetności Drohiczyn zasłynął w tym okresie ze wspaniałych szkół: szkółki prowadzonej przez franciszkanów i jezuickiego Collegium Nobilium.

XIX wiek to dla miasta okres upadku. Drohiczyn przekształcił się w prowincjonalne miasteczko bez perspektyw rozwoju, oddalone od nowych szlaków komunikacyjnych. Liczba mieszkańców z około 2000 w 1775 roku zmniejszyła się do 835 w 1857 roku. Na początku XX wieku napływ ludności żydowskiej sprawił, iż liczba jej wzrosła ponownie do 2000. Podczas I i II wojny światowej, Drohiczyn po raz kolejny został zniszczony i po raz kolejny odbudowany.

Dziś miasto jest siedzibą Urzędu Miasta i Gminy. Liczy około 2500 mieszkańców. Miasteczko pełni funkcje usługowo-handlowe dla mieszkańców okolicznych wsi, ze względu na malownicze położenie jest także znaną miejscowością letniskową. Trad drohiczyńskich szkół podtrzymują wyższe seminarium duchowne i liceum ogólnokształcące. Od 1991 roku Drohiczyn jest siedzibą Diecezji Drohiczyńskiej. Znajdują się ty trzy kościoły rzymskokatolickie i jedna cerkiew prawosławna.